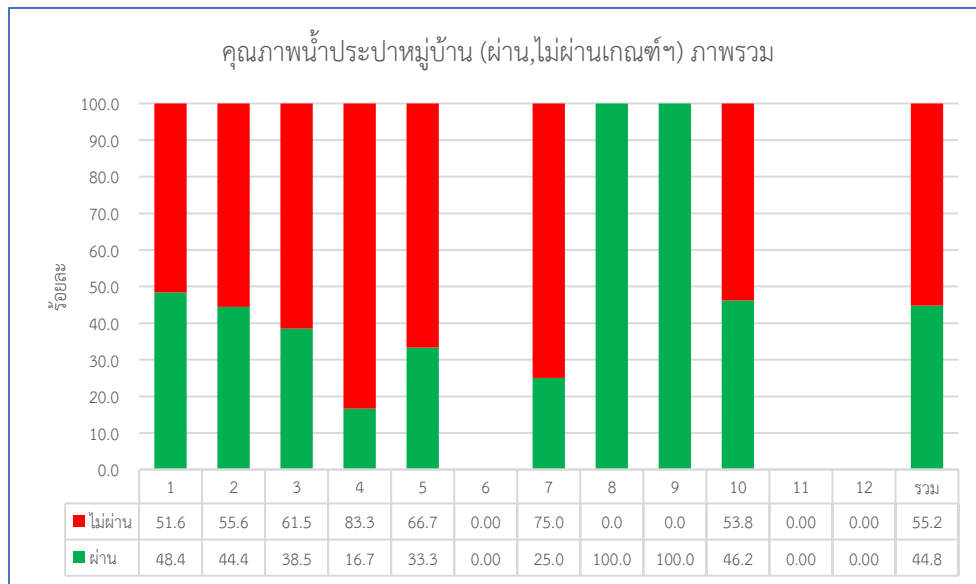

รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาตรการ และประเด็นความรู้ที่เฝ้าดำเนินงาน รอบ 5 เดือนหลัง
ตัวชี้วัดที่ 3.29 ร้อยละคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้

ตัวชี้วัดที่ 3.29 ร้อยละคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ ร้อยละ 20 บรรลุค่าเป้าหมายรอบ 5 เดือน ระหว่างเดือนตุลาคม 2566 – กุมภาพันธ์ 2567 ได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ ร้อยละ 44.8 (จำนวนตัวอย่างที่ได้รับทั้งหมด 125 ตัวอย่าง) ซึ่งเขตสุขภาพที่ 1 2 3 5 7 8 9 และ 10 มีคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์เป้าหมาย (รูป 1) ในขณะที่เขตสุขภาพที่ 6 11 และ 12 อยู่ระหว่างดำเนินการและรอผลทางห้องปฏิบัติการ

รูป 1 คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน (ผ่าน,ไม่ผ่านเกณฑ์ฯ) ภาพรวม ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2567

แหล่งข้อมูล: ระบบรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการฯ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

รอบ 5 เดือนแรกมีระบบประปาหมู่บ้านที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 319 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.9 ของจำนวนระบบประปาหมู่บ้านเป้าหมายทั้งหมด (450 แห่ง) และได้รับผลทดสอบสำหรับวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านภาพรวม จำนวน 125 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของจำนวนตัวอย่างน้ำเป้าหมาย (900 ตัวอย่าง) แม้ผลการดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรกจะบรรลุเป้าหมายในภาพรวมแต่จำนวนตัวอย่างที่ได้รับมาสังเคราะห์ผลคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านมีเฉพาะของระบบประปาหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการกับกรมอนามัย และการวางแผนการดำเนินงานของรอบ 5 เดือนแรกของพื้นที่เน้นเชิงกระบวนการประเมินโครงสร้างระบบประปามากกว่าการสุ่มทดสอบคุณภาพน้ำทำให้จำนวนผลทดสอบคุณภาพน้ำที่ได้รับต่ำกว่าร้อยละ 20 จึงคาดการณ์ว่ารอบ 5 เดือนหลังผลคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านอาจจะมีแนวโน้มผ่านเกณฑ์ต่ำกว่ารอบ 5

เดือนแรก ทั้งปัจจัยเชิงกระบวนการดำเนินงาน และปัจจัยผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจจะส่งผลให้คุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐานาลดลง สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำจึงเพิ่มมาตรฐานสำคัญในระดับความร่วมมือและเครื่องมือสำหรับสนับสนุนการดำเนินของพื้นที่เพิ่มเติม ดังนี้

1. Partnership: ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน

2. Investment (I): ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการรายงานผลและจัดเก็บข้อมูลแผน ผล กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์การดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน

อย่างไรก็ตามมาตรการและประเด็นที่ใช้กำกับตัวชี้วัดในรอบ 5 เดือนแรกครอบคลุมและส่งผลให้เกิดปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่

1. การวางแผนและชี้แจงรายละเอียดตัวชี้วัดจากกรมอนามัยส่วนกลางลงสู่พื้นที่อย่างชัดเจนเป็นระบบ

2. สร้างและส่งเสริมความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

3. การกำหนดความเชื่อมโยงตัวชี้วัด Joint KPI กพร. กับตัวชี้วัดความสำเร็จของผลการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัยส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงคุณภาพ โดยสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกระบวนการทำงานและคืนข้อมูลให้ใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

4. การกระตุ้น กำกับ ติดตาม และประเมินผลร่วมกันทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดความถี่ในการรายงานผล การแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาและกลยุทธ์ที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

5. การรายงานผลความสำเร็จและสะท้อนปัจจัยที่กรมอนามัยต้องส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานในพื้นที่อย่างสัมฤทธิ์ผลต่อผู้บริหารทุกระดับ

จากบทวิเคราะห์สถานการณ์ การกำหนดมาตรการเพิ่มเติม และการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในรอบ 5 เดือนแรกก็มีข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการที่ต้องดำเนินการควบคู่เพื่อให้บรรลุค่าเป้าหมายการดำเนินงานทั้งตัวชี้วัด กพร. กรมอนามัย และ Joint KPIs ที่บูรณาการร่วมกับกระทรวงอื่น ดังนี้

1. เชิงนโยบาย: ระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนรวมทั้งสิ้น 69,914 แห่ง ผลคุณภาพน้ำในสัดส่วนเหมาะสมกับการรายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านของประเทศควรเป็น ร้อยละ 10 (6,292 แห่ง) ของจำนวนระบบประปาหมู่บ้านทั้งหมด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567) ทั้งนี้ได้หารือกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัยในการกำหนด LPA ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพิจารณารายงานผลตามรูปแบบของกรมอนามัย

2. เชิงปฏิบัติการ: ผลักดันการดำเนินงานผ่านคณะทำงานขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้านระดับจังหวัด โดยกำหนดบทบาทและกิจกรรม ความถี่การรายงานผลคุณภาพน้ำ ช่องทางการสื่อสาร และการใช้ประโยชน์ของข้อมูลในการกำกับติดตามในระดับจังหวัดก็จะเป็นกลไกการพัฒนาในระดับพื้นที่ได้

หลักฐานคะแนนระดับที่ 1

1.Assessment บทวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด ข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ที่นำมาใช้ตัวชี้วัดร้อยละ คุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด และความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

1.1.1 ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ C (Comparisons) การเปรียบเทียบ

การมีน้ำดื่มสะอาดปลอดภัยถือเป็นความจำเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้ประชาชนมีสุขภาพดี แต่ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศอีกด้วย รัฐบาลไทยจึงได้ดำเนินการจัดหาสะอาดเพื่อบริการประชาชนมาโดยตลอดตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2457 และได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505-2509) จนถึงในปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีบริการน้ำสะอาดแก่ประชาชนทั้งในพื้นที่เขตเมืองและเขตชนบท นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำในชุมชนของตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดด้วยตนเอง เพื่อให้ประชาชนได้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้อย่างทั่วถึงและพอเพียง กรมอนามัยดำเนินการสำรวจ ส่งเสริม พัฒนา ติดตาม และประเมินสถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคในประเทศไทยเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคให้สะอาดปลอดภัยจากการปนเปื้อนของแบคทีเรีย สารเคมีและโลหะหนัก จากแหล่งน้ำบริโภคทุกประเภท ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับ การผลิต การควบคุมคุณภาพและผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำสะอาดทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยสำรวจข้อมูลการจัดการน้ำบริโภคในครัวเรือน แหล่งน้ำที่ประชาชนนิยมใช้บริโภค ได้แก่ น้ำประปา น้ำดื่มบรรจุขวด น้ำบ่อตื้น น้ำบ่อบาดาล น้ำฝน น้ำตุ๋นหยอดเหรียญ สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการกรมอนามัย ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2551-2566 เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์คุณภาพน้ำบริโภคเปรียบเทียบกับเกณฑ์เสนอแนะเพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค จำนวน 21 พารามิเตอร์

ข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) คุณภาพน้ำบริโภคจากทุกแหล่งผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ทั้งทางด้านกายภาพ เคมี และแบคทีเรียเหมาะสมสำหรับนำมาบริโภค เฉลี่ยร้อยละ 38.4 ซึ่งปี 2565 พบว่าผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำบริโภคที่กรมอนามัยกำหนดร้อยละ 34.4 จำแนกตามประเภทน้ำ จำนวน 9 ประเภท พบว่าประเภทที่ผ่านเกณฑ์ ๆ ตามค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดประจำปี 2565 ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 97.3) การประปานครหลวง (ร้อยละ 93.1) ตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ (ร้อยละ 61.9) น้ำดื่มประจํารัฐ (ร้อยละ 50) น้ำบรรจุขวดปิดสนิท(20ลิตร) (ร้อยละ 37.5) น้ำประปาหมู่บ้าน (ร้อยละ 20.9) ส่วนน้ำประปาภูเขา และแหล่งน้ำธรรมชาติ (น้ำฝน,บ่อตื้น,บ่อบาดาล) ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯตามลำดับ ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (ปี 2561 - 2564) แนวโน้มของคุณภาพน้ำที่ผ่านเกณฑ์ฯ ในภาพรวมพบว่าลดลงจากร้อยละ 40.1, 40.7, 39.8, และ 32.4 ตามลำดับ ผลที่น้อยในปี 2564 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 59.5 เป็นตัวอย่างน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีผลคุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์ที่ค่อนข้างน้อยและมีการปรับใช้เกณฑ์ใหม่เพื่อการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคกรมอนามัย พ.ศ. 2563 (จำนวน 21พารามิเตอร์) เป็นปีแรก อย่างไรก็ตามปี 2565 คุณภาพน้ำเริ่มมีแนวโน้มผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 2) แม้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจากน้ำประปาหมู่บ้านถึงร้อยละ 75 ก็ตาม ทั้งนี้มาตรการที่ใช้กำกับติดตามผลการดำเนินงาน สื่อและสิ่งสนับสนุน รวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้านระดับจังหวัดอาจเป็นปัจจัยหนุนเสริมการดำเนินงานให้ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ประกอบด้วย การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

หลักฐานคะแนนระดับที่ 1 ตัวชี้วัดประปาหมู่บ้าน งบประมาณ 2567

บริโภค การสนับสนุน ส่งเสริมมาตรการพัฒนาคุณภาพน้ำบริโภค รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีน้ำที่มีความสะอาด ปลอดภัย มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการบริโภค อันจะเป็นการป้องกันการเจ็บป่วยจากโรคที่เกิดจากน้ำเป็นสื่อและส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ผลการดำเนินงานย้อนหลัง

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานตัวชี้วัดผลงานการพัฒนาประปาหมู่บ้าน 2563 – 2566

ตัวชี้วัดผลงาน/เป้าหมาย	2561	2562	2563	2564	2565	2566	รวม
เป้าหมาย (แห่ง)	400	400	400	500	400	450	2,550
ผลงานจำแนกตามระดับความสำเร็จ							
การตรวจสอบคุณภาพน้ำ (แห่ง)	445	594	272	250	405	695	2,661
การประเมินระบบประปา เน้น ด้านการฆ่าเชื้อโรคในระบบประปา	445	594	272	250	523	606	2,690
ผ่านการรับรองมาตรฐานกรมอนามัย* (ระบบประปาสะอาด น้ำประปาดื่มได้ EHA) (แห่ง)	129	334	58	51	164	264	1,000
ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์** (ครัวเรือน)	>12,900	>33,400	>5800	>5100	27,906	26,400	106,406

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2561 และปี 2562 ผลงานประปาหมู่บ้านรวมกับผลงาน EHA เนื่องจากเป็นฐานในการกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านในปี 2563 – 2565 และข้อมูลปี 2563 – 2566 เป็นผลลัพธ์การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านสะอาด(3C)

ผลการดำเนินงานโครงการ

ตารางที่ 2 การพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพน้ำบริโภคทั้งระบบประปาหมู่บ้าน ปี 2566

ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (outcome)	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPIs)
<p>1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ขับเคลื่อนการพัฒนาประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน จำนวน 75 จังหวัด</p> <p>2. ระบบประปาหมู่บ้านได้ดำเนินการตามแนวทาง 3 C จำนวน 606 แห่ง</p> <p>2. เปิดอบรมหลักสูตรสำหรับพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน 2 หลักสูตร ผ่านระบบการเรียนออนไลน์ MOOC ANAMAI</p>	<p>1. ระบบประปาหมู่บ้านได้รับรองมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน (ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563) จำนวน 264 แห่ง</p>	<p>ระบบประปาหมู่บ้านสะอาด จำนวน 264 แห่ง ในพื้นที่ อปท. จำนวน 307 แห่ง ที่เข้าร่วมการดำเนินงาน โดยมีครัวเรือนในพื้นที่ อปท. ได้รับบริการน้ำประปาสะอาด 26,400 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.67 ของจำนวนระบบประปาหมู่บ้านเป้าหมาย (450 แห่ง หรือ 45,000 ครัวเรือน)</p>

ข้อมูล ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2566

ปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย

สาเหตุหลักมาจากโครงสร้างระบบประปา ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ และการคัดเลือกระบบประปาหมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการตามอปท.ที่สมัครเข้าร่วมซึ่งความท้าทายที่จะดำเนินการต่อไปในปี 2567 คือ การกำหนด เป้าหมายการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านให้ได้มาตรฐานร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหารือการกำหนดเป้าหมาย พื้นที่ และการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ และประชาชนร่วมกันผ่านคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด

ปัจจัยความสำเร็จ

- เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ให้ความสนใจ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการพัฒนา ศักยภาพ และการประชุมหารือการดำเนินงาน
- เจ้าหน้าที่ระดับศูนย์อนามัยเป็นกลไกสำคัญในการบูรณาการความร่วมมือในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่โดยกระชับความร่วมมือและขยายผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายรายเขตสุขภาพ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

ผลักดันการขับเคลื่อนผ่านคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านของ อปท.ระดับ จังหวัด โดยกำหนดบทบาทและกิจกรรมการขับเคลื่อนในประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งรัดผ่านเลขานุการ คณะทำงานที่มีท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดซึ่งจะจัดให้มีความถี่ในการหารือมากขึ้น

1.1.2 ผลผลิต/ผลลัพธ์ ระดับ T (Trends) แนวโน้ม

ผลการดำเนินงาน สุ่มคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านจากระบบผลิต(ต้นท่อ) ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563 มีแนวโน้มคุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์ลดลง เนื่องจากการปรับใช้เกณฑ์ฯ ใหม่จาก พ.ศ. 2553 (20 พารามิเตอร์) เป็นพ.ศ.2563 (21 พารามิเตอร์) ส่วนใหญ่เป็นระบบประปาหมู่บ้านที่บริหารโดยคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้านทั้งนี้เมื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านกลไกระดับจังหวัดและบูรณาการ 6 หน่วยงานร่วมทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติการส่งผลให้คุณภาพน้ำปี 2566 มีแนวโน้มผ่านเกณฑ์ฯมากขึ้น

1.1.3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ Le (Level) ของผลการดำเนินการในปัจจุบัน

จากแนวโน้มคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์มากขึ้นในปีงบประมาณ 2566 และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานข้อมูลพื้นฐาน 2561 –2565 ผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ เฉลี่ยร้อยละ 18.4 จึงกำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัดปี 2566 อ้างอิงจากข้อมูลย้อนหลังและกำหนดร้อยละผ่านเกณฑ์ฯเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 7 จากร้อยละ 18.4 เป็นร้อยละ 25 และเพิ่มขึ้นร้อยละ5 ในปีถัดไปซึ่งจะสอดคล้องกับการที่ทุกจังหวัดมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางของคณะทำงานขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดและสอดคล้องกับการจัดทำรายการข้อมูลเฝ้าระวังด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกรมอนามัย รวมถึงสอดคล้องกับโครงการสำคัญปี 2567 ของกระทรวงสาธารณสุขด้วย อย่างไรก็ตามผลคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านที่แนวโน้มดีขึ้นจนเกินจากค่าเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้รายปีจากปัจจัยการดำเนินงาน

หลักฐานคะแนนระดับที่ 1 ตัวชี้วัดประปาหมู่บ้าน งบประมาณ 2567

ที่ประสบผลสำเร็จมากขึ้นเพราะการกำหนดตัวชี้วัดให้แก่ศูนย์อนามัยได้ดำเนินการควบคุมกับส่วนกลางด้วย เนื่องจากกำหนดค่าเป้าหมายตาม Joint KPIs กพร. ม.44 ขั้นต้น รอบ 12 เดือน ร้อยละ 20 ขึ้นมาตรฐาน ร้อยละ 30 ขั้นสูง ร้อยละ 35 และกำหนดให้รายงานเมื่อสิ้นไตรมาสที่ 4 ดังนั้นการวัดผลตามตัวชี้วัดแบ่งรอบการประเมิน เป็น 5 เดือนแรก ร้อยละ 20 และ 5 เดือนหลัง ร้อยละ 30

ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)					ค่าเป้าหมาย 2566 – 2570 (ถ้ามี)				
2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	2569	2570
ร้อยละ 19.1 (445 ตย.)	ร้อยละ 19.7 (594 ตย.)	ร้อยละ 21.8 (597 ตย.)	ร้อยละ 10 (860 ตย.)	ร้อยละ 20.9 (646ตย.) ข้อมูล ณ วันที่ 30.9.65	ร้อยละ 31.7 (695 ตย.) ข้อมูล ณ วันที่ 30.9.66	ร้อยละ 30	ร้อยละ 35	ร้อยละ40	ร้อยละ50

1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๐ คน สามารถวิเคราะห์ข้อมูลผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ ดังนี้

1.2.1 กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

1) ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 / สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง / ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ

2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

3) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

4) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

5) เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล

6) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ

7) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

8) การประปาส่วนภูมิภาค

9) ชาวบ้านกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ

1.2.2 ความต้องการ/ความคาดหวัง

1) น้ำประปาดื่มได้ควรเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนคนไทย
2) อปท. ขับเคลื่อนขยายพื้นที่ต่อให้ครอบคลุม
3) อยากให้ทุกครัวเรือนมีน้ำสะอาดใช้
4) คาดหวังน้ำมีความสะอาด ดื่มได้ปลอดภัย ผู้ดำเนินการมีความพร้อมรับรองคุณภาพและประชาชนสามารถตรวจสอบผลการตรวจได้

5) ต้องการการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านที่เป็นรูปธรรม

6) ช่วยชี้แนะวิธีการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา

7) กรมอนามัยสามารถผลักดันให้เกิดกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

8) ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขให้ถูกต้อง,

9) ต้องการให้เป็นระบบและมาตรฐานเดียวกันทุกพื้นที่

10) ต้องการให้น้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐาน

1.2.3 ความผูกพัน

1) ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 95 ยินดีในการเข้าร่วมดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ร่วมกับสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย

2) ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 95 ยินดีชักชวน และสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย

1.2.4 ความพึงพอใจ

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ดังนี้

- 1) เรื่องการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากร้อยละ 50 และพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 20
- 2) การจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากร้อยละ 45 และ พึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 20
- 3) การติดต่อประสานงาน แก้ไขปัญหา และให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากร้อยละ 40 และ พึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 25
- 4) การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากร้อยละ 40 และ พึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 25
- 5) ระบบการรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานตามเกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากร้อยละ 35 และ พึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 25

1.2.5 ความไม่พึงพอใจ

- 1) การพัฒนาคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้านอาศัยเพียงกรมอนามัยตามลำพังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ควรขับเคลื่อนโดยกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย
- 2) คณะกรรมการผู้ดูแลกิจการและบริหารจัดการประปาหมู่บ้านในท้องถิ่นต้องการโอนบรรดาภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมองว่ามีระบบการบริหารจัดการที่ดีกว่าทั้งทางด้านการดูแล ผู้ดูแล และระบบจัดเก็บรายได้

1.2.6 ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- 1) ผลักดันให้การรับรองประปาหมู่บ้านเป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย
- 2) ควรมีสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานที่เพียงพอ
- 3) ให้กรมอนามัยจัดเวทีเสวนาเชิงรุกให้กับ อปท. ที่ผ่านการรับรอง
- 4) ให้มีการประชุมออนไลน์
- 5) อยากให้เพิ่มเป็นตัวชี้วัดในการประเมิน LPA ของ อปท. เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนางาน
- 6) งบประมาณไม่เพียงพอขอแค่คุณภาพน้ำสะอาดไม่ชุนก็เพียงพอแล้ว
- 7) ควรผลักดันให้ เป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

- 8) ควรมีการศึกษาความต้องการของผู้ใช้น้ำประปาหมู่บ้านเป็นประจำอย่างน้อยแค่วัน
- 9) ประปาหมู่บ้าน ต้องเริ่มที่ให้ความรู้คนดูแล คนใช้ และการออกแบบระบบท่อให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยไม่แตกง่าย แตกกก็เห็นพบได้ง่าย แก้ไขง่าย
- 10) ลดความซ้ำซ้อนของการกรอกข้อมูลการดำเนินงานลง
- 11) อยากให้มีมาตรการหรือนโยบายกำหนดราคาค่าน้ำประปาเป็นราคากลาง
- 12) การดำเนินงานควรให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงาน รับทราบข้อมูลที่แท้จริง
- 13) ควรแก้ไขกฎ,ระเบียบของหน่วยงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง มีเจ้าภาพรับผิดชอบ มีงบประมาณ มีองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว
- 14) ประสานงานกับหน่วยงานหลักๆในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกพื้นที่
- 15) ต้องการให้น้ำประปาหมู่บ้านได้มาตรฐานและมีคุณภาพ

2. ความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์

2.1 คู่มือ

- 1) คู่มือแนวทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนระบบประปาหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/handbook>
- 2) คู่มือ แนวทางการรับรองคุณภาพน้ำประปาดื่มได้
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/handbook/2964#wow-book/>
- 3) คู่มือ เทคนิคแนวทางการตรวจประเมิน EHA 2000 .
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/handbook/943#wow-book/>
- 4) คู่มือ การดำเนินงานเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือน
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/handbook/942#wow-book/>
- 5) คู่มือ การประเมินรับรองมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาหมู่บ้าน พ.ศ.2563
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/handbook/941#wow-book/>
- 6) คู่มือ หลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบน้ำประปาหมู่บ้านของ อปท.
http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2022/7/20449_23721.pdf

2.1 เกณฑ์มาตรฐาน

- 1) เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ กรมอนามัย พ.ศ. 2563
<https://foods.anamai.moph.go.th/th/water-quality/204437>

2.3 สื่อวีดิทัศน์

- 1) การเลือกและดูแลเครื่องกรองน้ำ
<https://www.youtube.com/watch?v=18HTO4EJzFw&t=18s>
- 2) การดูแลตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ ให้สะอาดปลอดภัย ห่างไกลโควิด19
<https://www.youtube.com/watch?v=bNVWOOVcEaE&t=32s>
- 3) การใช้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคในน้ำบริโภค
https://www.youtube.com/watch?v=-t-rr_BB_4I&t=282s
- 4) การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจกับห้องปฏิบัติการ
<https://www.youtube.com/watch?v=YsSSKOf49hw&t=1s>
- 5) การใช้ชุดตรวจคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ
<https://www.youtube.com/watch?v=DnJtgFxGhsw&t=4s>
- 6) การใช้ชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (อ11)
<https://www.youtube.com/watch?v=k-bf5P2Lguk>
- 7) การตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือน (Full clip)
<https://www.youtube.com/watch?v=lsOdjHtwRmw&t=804s>
- 8) การควบคุมการผลิตน้ำประปาของกรมทรัพยากรน้ำ จำนวน 8 ตอน
  - การควบคุมการผลิตน้ำประปาผิวดินรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 1
<https://youtu.be/CjtCUPWikAk>
  - การควบคุมการผลิตน้ำประปาผิวดินรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 2

<https://youtu.be/l70LovcWljO>

- การควบคุมการผลิตน้ำประปาผิวดินรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 3
<https://youtu.be/0i9M6U-1LCI>
- การควบคุมการผลิตน้ำประปาผิวดินรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 4
<https://youtu.be/a31V0AN513s>
- การควบคุมการผลิตน้ำประปาบาดาลรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 1
<https://www.youtube.com/watch?v=bmZxwftpbW0>
- การควบคุมการผลิตน้ำประปาบาดาลรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 2
<https://youtu.be/hWjZCmuonU4>
- การควบคุมการผลิตน้ำประปาบาดาลรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 3
<https://youtu.be/7Z1yvUrdyV8>
- การควบคุมการผลิตน้ำประปาบาดาลรูปแบบกรมทรัพยากรน้ำ ตอนที่ 4
<https://youtu.be/RjhXlNLwxIs>

2.4 Infographic

- 1) แผนปฏิบัติการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ระยะที่ 4 (พ.ศ.2566 – 2570)

<https://env.anamai.moph.go.th/th/environmental-health-strategic-plan>